

ZEMPLÉN.

Hetilap, főtekintettel e megye szellemi és anyagi érdekeire.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 frt.
Félévre 3 „
Negyedévre 1 frt. 50 kr.
Közsegeknek és néptanítóknak egész évre 4 frt.

Bérmertlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Kéziratok nem adatkak vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

A nyílt-térben minden garmond sor díja 20 kr.

Hirdetési díj:

Minden egyes szó után
100 szóig 2 kr.
Azonfelül 50 „ 1 1/2 „
„ 50 „ 1 „

Kiemelt, diszkrét s körzettel ellátott hirdetésekért termérték szerint, minden centimeter után 3 kr. számitattik.

Hirdetések a „Zemplén” nyomdájában vétetnek föl, s vidékről is oda intézendők.

S.-a.-Ujhely, ápril 4.

A magyar kisbirtokosok országos földhiteles egyesülete e napokban kereste meg az ország valamennyi törvényhatóságait, s így meggyőzték is a végből: hogy ezen egyesületnek területén hivatkozott szerezzen s maga is mint önálló testület, az alapítók sorába lépjen.

Nem kételkedünk: hogy ez ügy a legközelebbi közgyűlés által melegen fel fog karoltatni, hiszen ha valahol, országunkban van égető szükség ily intézetre, hol a megrendült hitelviszonyok közgazdaságát már csaknem teljesen tönkre tették.

A kibocsátott felhívás az egyet szükségét megdönthetetlen érvekkel támogatja; egytől-egyig rámutatva azon kalamitásokra, melyeknek súlya alatt a kisbirtokos ma már alig tud lélekezni.

A kisbirtokos és földművelő néposztály — mondja a felhívás — a nemzet zömét, hazánk népességének kétharmadát képezi, földállományának pedig ennél jóval nagyobb contingensét bírja. E néposztály hitelképessége érdekében tétetett mostanig a legkevesebb, holott ez szorul a legtöbb segítségre; mert gazdasági hátramaradottsága, rossz termő évek és az uszora pusztításai miatt teljes elszegényedésnek indult, sőt ha számára mihamarább segély nem érkezik, hitelviszonyainak nyomása alatt minden szorgalma, erejének minden megfeszítése daczára végleg elpusztul. A szükséges befektetési s forgalmi tőke, olcsó hitelforrás, az önszegélyre, takarékosra és öntőkegyűjtésre ösztönző támogatás hiányában ma-holnap menthetlenül összeroskad, s a nemzeti vagyon lelketlen uszorások, hazafias érzelmekre képtelen idegenek kezébe jut — olyanok kezébe, kiket sem a szülőföld iránti kegyelet, sem a multak hagyományai, sem családi és rokoni összeköttetések e hazához nem csatolnak.

Az állam minden polgárának saját érdekében is köze kell működnie, hogy e tarthatlan állapot megjavíttassék.

Le kell tehát tenni azon alapot, a melyek a kisbirtokos-osztály fölsegelésére, a nemzettest e főalkotó részének megizmosodására és anyagi jólétének emelésére nélkülözhetlenül szükségesek.

Visszhangra talált ama terv, mely szerint a kisbirtokosok számára egy országos földhiteles szervezet alkotandó, melynek központi székhelye az ország szívében — Budapesten — legyen oly hivatással, hogy a magyar kisbirtokos-osztály számára felmondhatlan beruházási tőkéket szerezzen, a vidéken pedig mezőgazdasági előlegegyleteket szervezván, azokat segítse, támogassa s ellenőrizze, s ezáltal az egész szervezetnek összetartó kapcsa s vezére legyen.

Az egyesület terve úgy a hazai sajtó és számos, már is csatlakozásra késznek nyilatkozott vidéki pénzintézet, mint a külföld legjelesebb nemzetgazdáinak és a kormány által e terv megbirálására kiküldött szakbizottságnak helyesléssel találkozott: maga király ő felsége is fejedelmi védszárnyai alá vette az egyesület ügyét, amidőn egyrészt elfogadni méltóztatott azon neki és törvényes utódainak felajánlott jogot, mely szerint a központi egyesület elnökét és alelnökeit állásukban mindenkor a magyar koronázott király erősíteni meg, másrészt pedig az egyesület életbeléptetésének előmozdítására magánpénztárából tekintélyes összeggel járult, aminek becsét rend-

kívül emeli az, hogy eddigelé ez az első eset monarchiánkban, hogy pénz- és hitelintézet közvetlen fejedelmi támogatásban részesült; s végül a kormány teljesen magáévá téve a tervet, a „Magyar Kisbirtokosok Országos Földhiteles Egyesületé”-nek alapítókéje gyarapítására ez országos alaptól 500,000 frtnyi összeget ajánlott meg.

A magyar nemzet mindig fel tudott emelkedni ama magasabb színvonalra, melyről fölismerte a haza közszükségleteit, és minden időben akart és tudott, még áldozatok árán is azoknak kielégítéséhez járulni.

Nem önző nyereszkeségről van itt szó, hanem egy hazafias, nagy mentő-eszköz megteremtéséről önkénytelen tette alapítványok útján.

Az alapítványjegyzés és gyűjtésnek célja minél nagyobb és megfelelőbb mértékben megalakítani az egyesület alapítókéjét, melynek nagysága úgy ezen földhiteles egyesület, mint minden földhiteles intézet zálogleveleinek értékére s kelendőségére döntő befolyással bír, s lehetővé teszi, hogy a záloglevelek nagy kelendőségét és magas árfolyamát előidézvén, ezek a kisbirtokos-osztály hiteligenyének kielégítésére könnyen s minél nagyobb mennyiségben értékesíthető tőkebeszerző eszközökké válhassanak, s így maga az egyesület legfontosabb céljának — a létező roppant számu s összességükben véve óriási hiteligenyek kielégítésének — teljesen megfelelhessen.

Az alapítványok kétfélék: egész vagy rész-alapítványok, s az előbbiek ismét háromfélék: a) 5000 frtos kamatmentes, b) 5000 frtos kamatozó és c) 500 frtos kamatozó alapítványok. Az alapítványok befizetése vagy egyszerre teljesen történhetik, vagy legalább is egy tizedrészök fizetendő be, a be nem fizetett részekre nézve biztosíték nyújtandó; az alapító azonban egynél több tizedrész is befizethet. Van ezenkívül az alapítványok befizetésének egy másik módja is oly alapítványokra nézve, melyeknek be nem fizetett részei nem biztosíthatnak; ilyeneknél a befizetés 5 év alatt 20%-os részletekben történik. Az alapítók akár egy, akár több 100 frtos rész-alapítványt is tehetnek. Az alapítványok különböző nemét és egymástól eltérő befizetési módját főleg azért tartották szükségesnek megállapítani, hogy mindenkinek alkalom nyujtassék vagyoni ereje és fizetési képességéhez mérten alapítványt tenni, alapítókul hazánk középbirtokosait is megnyerni és ezáltal nekik a hozzájuk oly közelálló hitelintézmény vezetésére és fejlesztésére — miként a többi tehetősb osztályokból sorakozó alapítóknak is — befolyást engedni.

A nők munkaköre

közgazdasági, közmivöldési és közkereskedési szempontból ítéelve.

(Vége.)

E három következménye a női munkának elválatlanul együtt jár, és épen azért hatása nagy alkotó erővel bír.

Alkotó erővel ismétlem s ezt hangsúlyozom. Mert legbensőbb meggyőződés az, meggyőződés, melyet az élet tapasztalataiból merítettem, — hogy a mely államban a nők takarékosak és munkások, ott a férfinek aránytalan többsége meg van védve az alkalmatlanságtól, mely ezt pazarlóvá teszi.

A nő alkot családi életet, a nő alkot szeretetteljes gondos nevelést, a nő alkot munkájával rendszeretett és mindenképpen felett erkölcsiséget, — s ha az államot képező társadalom ezen kellekekkel bír, lehet-e az államnak erősebb oszlopa, erősebb támasza az ily társadalomnál. — Ismétlem azt, mire előadásom kezdetén már reá mutattam, hogy a nők kezébe vannak letéve mindig egy nemzet életének szálai. Nagygyá tehetnek a nők egy nemzetet, ha kötelességüket teljesítik, de el is tehetnek egy nemzetet, ha kötelességeiket nem teljesítik.

Nagy vétet követnének el, ha reá mutattva társadalmi bajainkra megtagadnák azt, hogy hazánk leányai nem igyekeznek e kötelességeknek megfelelni. — Igen, nézzünk csak körül az egész hazában, alig van megye sőt nagyobb város, melyben ne volna egy nő egyet, mely vagy egy, vagy más irányban jótékony célú követ. De kitűnik végig nemzeti alkotásainkon, van-e egyetlenegy, melynek létrehozásánál honleányainknak ne volna nagy érdeme; midőn elemi vagy egyéb csapások érik az országot, nem honleányaink enyhítik-e a nyomort? Mindezt örömmel bizonyíthatjuk, örömmel azért, mert megvannak a vezérek, csak a sereget kell teremteni, s csak a működési iránynak kell itt és ott némileg segítségére jönni.

Megvannak a vezérek mondám, Igen, mert ve- gyük csak kissé szemügyre a dolgot úgy amint áll.

Minden megyében, minden városban, még a fővárost sem veszem ki, van néhány áldozatkész nő, ezeknek neveit mindig és mindenhol ott találjuk, ha tenni, ha cselekedni kell. De csak is ezeket, a nagy többség hátul marad és néző közönség marad.

Pedig ha mindenike munkában és takarékos- ságban lett volna nevelve, ha mindenikének meg lett volna már régen magyarázva a valódi honleányi kötelesség, ha mindenike tudná, hogy minden nő egy család boldogításáért van teremtve, valóban nem maradnának pusztán nézők.

Ime eljutottam oda, hol most már kijelölhetem a nők munkakörét szűkebb keretbe, szorosabb értelemben, úgy, mint azt társadalmi viszonyaink követelik.

Minél magasabb polcon áll a társadalomban anyagilag és erkölcsileg egy nő, annál nagyobb munkaköre van, annál nehezebbek és súlyosabbak kötelességei, és ez minden államban áll, de mindenek felett nálunk.

Példa adólag elől menni a munkában, takarékos- ságban, a lemondásban ha kell és a honleányi kötelességek buzgó teljesítésében. Ez azon munkakör, mely a társadalom vezetőit illeti.

Szerezni, a családi életet munka által össze tartani, és így az adott példát követni, a népet munkára, erkölcsiségre és a jobbútáni törek- vésekre tanítani, ez a középosztály, az ugynevezett értelmiség munkaköre.

Sok és talán minden meg van mondva e két tételben, mely társadalmi életünk újja teremtésére szükséges; de legyen szabad némileg az irányt is kijelölni, melyben haladva a célhoz közelebb érünk.

Nőegyleteink működéseik főirányát ne fordítsák néhány csavargó árvagyermek öltöztetésére, és a legkezedtelegesebb árvaházak felállítására, mert hiszen az anyagi erő, mely egy árvaház fentartására szükséges, tisztán társadalmi uton össze nem gyűjthető. Hagyják ezen tért a köztörvényhatóságoknak, és vegyék kezükbe a női munka termék szervezését, alkotását.

Válasszanak ki, hiszen van honnan a viszonyok folytán elszegényedett családból megnőtt leányokat, tanítsák ki ezeket oly munkákra, melyek a kor és verseny követelményeinek megfelelnek. S azután küldjék szét őket előbb a nagyobb, azután a kisebb vidéki városokba, később egy nagyobb népebb falvakba. Nyissanak ott fel számukra női munka terméket, hogy legyenek apostolnői a női hasznos munkáknak. Üzzük el így a külföldről évenként néhány millió forintért behozott oly cik-

keket, melyeket játszva hazánkban maga a nép is megkészt.

Ezen alkotások természetesen helyenkint és idővel több áldozatot fognak követelni, mint az a nőegyletek mai anyagi erejéből kitelik, de itt a feladat másik része. Terjeszkedjenek ki. Fellépésük és bánásmódjuk legyen olyan, hogy egy megyében egy valamire való nő se maradjon az egyesületen kívül. Míg a férfiakat a meddő politikai viszály egymástól elválasztja és pártokra szakítja, egyesüljenek a nők a nagy cselekvésre, mely előtt hódolva fog meghajolni minden pártszenvedély.

És ha majd a nép — nem a mai — de a jövő nemzedék, mely ma serdülő ifjuság, átérti a művelt társadalom nagy és magasatos törekvéseit — s pedig higgyék el nekem, hogy átfogja érteni — akkor tisztelettel és ragaszkodással fordul azokhoz, azok gyermekeihez, kik azon utra tétítették, melyen fogalmat nyer az emberi kötelességek felől.

Nem egy év műve ez tisztelt közönség, évtizedeket kell vas szorgalommal, kitartással gyakran lemondással és önmegtartózkodással dolgozni. Sokan közülünk, kik vélem együtt már magasabb kort értünk el, elfogunk enyészni a cultura e harcában, de az ifjuság, mely ma talán némi tartózkodással hallja szavaimat, megfogja érni e munka örömét s hálaérzettel fog vissza emlékezni azokra, kik megértvén az idők intő szavát, nem késtek legjobb meggyőződésük szerint teljesíteni az igazi hazafiúi és honleányi kötelességet.

HÉTRŐL-HÉTRE.

(Hír és vegyes rovat.)

† **Viczmándy Győző**, (írói néven Darmai Viktor), f. hó 28-án Kozmán hosszas szenvedés után elhunyt. Darmay a fiatalabb költői nemzedék egyik tehetségesebb tagja volt, s rövid idő alatt két füzet költeményt adott ki, melyek mindegyike hivatásról tanuskodik: Irodalmi ereje a lapszerkesztés nehéz feladával is bírokra kelt, de csak hamar kifáradt a küzdelemben, nem találva kellő támogatást még azon politikai tábor részéről sem, melynek elveiért vas következetességgel harcolt. Meghasonlása írói társai nagy részével, az emberekkel, a világgal s talán önmagával is innen datálódik; skeptikus lón, sötét, epés életnézete nyugopontot sehol sem talált, s mint nem egyszer magát előttünk kifejezé: a való örömet csak gyermek-emlékeiben kereste még. E borus kedélyállapot visszahatást gyakorolt egészségére is s a különben életerős ifjut csakhamar összetörte. Kevesebb rajongással, s egy bizonyos fokig számbavételével annak: hogy

TÁRCZA.

A falu két végén.

— Elbeszélés. —

Írta: **Farkas Bertalan.**

IV.

(Folytatás.)

De ez a jókedv csak annyi ideig tartott, mint a sima víz felszínére felszökkenő buborék, mely egy pillanatban képződik s pattan szét; lelke még meg sem barátkozhatott az édes megnyugvással s újra háborognia kellett, nagyon háborognia.

Az édes anyai vigasztaló szavak, melyek oly lágyan, oly gyöngéden érintették az ifju szívét, jóformán még el sem hangzottak, midőn az öreg Zendi a szobába lépett. Ez nagy ujság volt. A büszke ember ritkán kereste fel neje szobáját. Nem híjába mondta reá Károly bácsi, hogy még szeretetében is büszke. Az volt.

Tihamér nem jót kezdett gyanítani. Valami azt sugta neki, hogy családi konferencia van kilátásban, és ha igen: bizonyára nagyobb jelentőségű; mert Zendi György a családi dolgokat önállóan maga szokta végezni s kicsinyes dolgoknak tartá, hogy azokba még más valaki is belé avatkozzék, még ha az a más valaki az ő tulajdon neje is.

Tihamérnak mindezt végig gondolni egy másodpercbe került, s lehetetlen volt be nem látni, hogy ha atyja komoly arccal lép társaságukba, annak nem közönséges oka van. Csak fürget ne legyen belőle! A szél ugyanis csakhamar fujni kezdett.

— Hol jártál? ez volt az első kérdés, mit atyja Tihamérhoz intézett.

Az ifju úgy érezte, hogy jó volna az igazat meg nem mondani, de szíve meg nem engedte, hogy őszinte, nyílt arczához, értelmes, bátor te-

lábunk a föld porához van ragadva, bizonyára dics- teljesebb és hosszabb pályát futott volna meg. s nevé az irodalom-történet azok közé sorolhatta volna, kik valódi büszkeségeinket képezik. Most szárnyaszegetten fekszik a rideg göröngyök között; széttört kobzának hurjai nem adnak többé hangot; de sirhalmánál kibékül vele mindenki, s a korán öszszeomlott ifju élet romjai fölött, nem tagad meg tőle egy szál babért, mely nálunk a szellemi munkásnak legtöbbször sironi jutalma csak. A haláláról kiadott gyászjelentés így szól: Buttkai és Viczmándi Viczmándy Viktor és neje: Revisnyeai Reviczky Zsuzsánna és gyermekeik: Zsófia férj. Szerdahelyi Vinczéné; Rózsa, Tamás, Ödön és Mariska mélyen szomorodott szívvel jelentik szeretett kedves fióknak illetőleg testvéröknek Buttkai és Viczmándi Viczmándy Győzőnek (Darmai Viktor) f. évi márczius 28-án a reggeli órákban 27 éves korában idült szívbajban történt gyászos kimúltát. A megboldogult hült tetemei f. évi márczius 30-án d. e. 11 órakor a róm. kath. szertartás szerint örök nyugalomra tétetett. Az engesztelő sz. mise áldozat f. évi április 2-án d. e. 9 órakor Szilvás-Ujfaluban a Mindenhatónak bemutatott. Kelt Kozmán, 1878-ik évi márcziushó 29-én. Béke lengjen a tisztelő fiu, a szerető testvér és a hazájáért lángoló költő felett!

Dr. Pápay Vilmos zempléni megyei járás orvos, — kit úgy hivatása, mint társadalmi életünk körében általános becsülés és szeretet vett körül; ki mint e megyének egy évtizeden át lakója, közegészségügyét úgy szolgálta, amint azt csak egy pályáján hévvel csüggő s a szenvedő emberiség nyomorát önfeláldozással is enyhíteni vágyó férfiútól várni lehet: már a legközelebbi napokban elhagyja városunkat, hogy lakását állandóan a fővárosba helyezze át. E derék férfiú távozásával nekünk jutott a kötelesség megyénk és városunk nevében nyilvánosan leróvni tartozó hálánkat irányában, ki a legválságosabb viszonyok között barátunk s a fenyegető vésszel szemben mentő horgonyunk volt. Öszinte részvéttel válnak meg tőle; távozását mélyen sajnáljuk, s csakis úgy fogunk megnyugodni benne, ha meggyőződünk: hogy a főváros művelt körei szintén nem maradnak érzéketlenek azon jeles tulajdonai iránt, melyekkel nálunk érintkezési körében kivétel nélkül mindenkit elkötelezett.

O-Liszkárol irják lapunknak: A képviselő választások szele már fujdogálni kezd, de még nevet nem lebegtet szárnya. Kiket fog felkapni? A jövő titka. Tény azonban: hogy a honatyák, kik nagyhangu ígéreteknek egy vonással sem feleltek be s ez által önmagukat ejtették el, aligha fognak ezuttal felszínre vergődhetni. Kerületünkben az elvhu Hegedüs neve minden más kombinációt kizár

kintetéhez nem egyenes felelet férjen. Nem tudott hazudni. Elpirult volna. Megmondta az igazat.

— Fijam! — szolt György ur nyugodt komolysággal — eddig nem avatkoztam apróbb tetteidbe, most arra kérék, hogy a Döbrey Károly házat többé föl ne keresd.

Tihamér összeretent. Ilyen parancsra (az apai kérelem mindig csak parancs marad) nem volt elkészülve s mintegy önkénytelenül lebbent el ajkáról a kérdés:

— Miért?

Csak egy parányi kis szó s mégis olaj az izzó parázsra. Már pedig a Zendi uram keblében, könnyen belátható, hogy folytonosan izzó paráznak kellett lennie, nem is képzelhető az másként, egy olyan büszke emberről.

Azok a komoly vonások észrevehetőleg átváltak; a sötét üregű szemekben merészebb lángok szikráztak fel, mint a minökhöz idáig még Tihamér is szokva volt. Egyszerre lehetett látni, hogy az ellenmondást nem tűró atyai akarat állott szemben a meghajolni tartozó gyermeki engedelmességgel. Ez pedig nagy ur; ez nem szokott tűrni ellenmondást.

Mint a halálítéletből egy passus, ha nem nagy is, de elég arra, hogy gyilkot üssön a kebelbe, akként zugtak az ifju füleibe a következő megrendítő szavak:

— Mert én akarom így!..

Az apa akarta így a fiuval szemben, az apa mondotta ezt fiának. Zendi Gyuri... a büszke ember. Ezt pedig tűrni kellett. Itt az ellenmondásra még csak gondolni sem lehetett. És mégis!..

Avagy nem mosolygott-é azalatt míg Tihamér próbálgatott gondolkozni, ott a szívárványszínű képzelet ragyogó országában az az igéző, az az üdvözítő kép, mely annak a szívnek, a ki rája gondol, a ki felé, érette dobog: egy világ, egy angyal — egy isten!..

Ott mosolygott az. Nemcsak a képzelet országában; de ott mosolygott, ott élt, ott uralkodott az ifju lángoló szívében. Pedig hát ez sem tűr ellenmondást, ez a szív, az ilyen szív.

s ugyanezt halljuk a s.-a.-ujhelyi, nagymihályi és meggyaszi kerületekből. De hát ez nem is lehet másképp; a választó közönség is elérte nagykorúságát arra nézve, hogy többé áprilist ne járassanak vele s a kortesfogások vérel szerzett örökségről: hajlandó lemondani a vérel szerzett örökségről: szabadsága és nemzeti önállóságáról. A gyülekezések betiltása igen rossz villámhárító. A rokonlekek összejövetelét, érintkezését meglehet akadályozni, de nem kioltani az érzelmet, mely a legkisebb nyilvánl is a széttépett láncszem egybekapcsolását kísérli meg, hogy aspirációit érvényre emelje. Megkísérté ezt már Bach is, Schmerling is. A meggyilkolt jog és szabadság koporsóját hasztalan szögezték be; hiába állt mellettük őrt a Prottmannok egész legiója, utoljára is kitört az a koporsóból és — eget kért. Hanem hát sok emberre nézve a történet arra való: hogy ne tanuljon belőle; filozofiajának még eddig mindig megadta árát a Strucz, ha még egyszer oly mélyen furta is fejét a homokba. Hiába! a közérzület nyilvánulása elől a Verordnungok megé való buvás még eddig mindig igen igen gyenge stratégiának bizonyult.

A tavaszi sport legérdekesebb neme: a szalonka vadászat ez idén minél kevesebb élvezetet nyújt Nimród unokáinak. Oka a szeles és esős időjárás, mely miatt az esteli húzások nagyobbára meddön ütnek ki. A szalonkák átmeneti időszaka mindössze pár hétig tart vidékünkön, s így megeshetik: mielőtt elérnők az obligát tartózkodási határnapot, a „Palmarum“-ot, — amennyiben ez most nagyon beesik a tavaszba — a szalonkák könnyen ráüthetik a megfelelő rimet: a „trallarum“-ot; ami pedig vadász értelemben érzékeny „isten hozzád“-ot jelent.

Mint lapunk hirdetési rovatában is olvasható, ifj. Farkas Lajos köz- és váltó-ügyvéd irodáját f. hó 24-ikétől Nyomárkay Józsefné asszonyság pataki utcái 159. sz. alatti házába helyezi át. Ugy vagyunk értesülve: hogy t. barátunk ügyvédi működése terén a bünygyeknek jövőre nagyobb kört jelölend ki, e speciális érdekek körül óhajtván buzgalmit minél inkább kifejteni.

Sáros Nagy- és Kis-Patak városok közönsége. — mint értesülünk — küldöttségileg kérte fel V. Krüzsely Bálint főiskolai jogtanárt a békebiróság elvállalására. A bizalom ily általános nyilvánulásával szemben, mely a mai, megrendült morális viszonyok között kétszeresen megtisztelő dolog, a t. tanár ur lefegyverezve maradt s a fontos missiót elfogadta. A választás mniszteri megerősítés végett már felterjesztetett. Részünkről e választáshoz csak gratulálhatunk.

Hosszuláz községét m. h. 30 án a délutáni órákban kiadott tüzvész csaknem egészen elpusztította. Tüzlőitink, a vész jelzésére siettek a fecs-

A Zendi uram komoly tekintete még el sem fordult Tihamérről, midőn ez önézettel emelve föl fejét, s merőn nézve atyja büszke arczát, hártározott szilárdsággal szolt:

— Ez egyet ne kívánd tőlem atyám, mert nem teljesíteném.

És ez igen nagy szó volt. Zendi György nem volt szokva az ilyenhez. Mintha forogni kezdett volna vele a világ. Most már ő rajta lett volna a sor kérdezni, hogy „miért.”

Tihamér némi tartózkodással, de mégis bátran nézett atyjára, mintha azt mondaná:

— A mit mondtam, nem vonom vissza.

Csak az isten őrizte, hogy az apa és fia között a legnagyobb fürgeteg ki nem tört.

De hát miért teremtette az ég a nőt?... miért küldött angyalt a földre?... Hogy ott legyen a hol vigasztalni, ott legyen a hol békiteni, ott legyen, a hol boldogítani, ott legyen, a hol üdvözíteni kell... .

A feldühült apa és a magáról tán kissé megfélekedett gyermek közzé oda állott az áldott jó feleség, oda állott az imádott édes anya, .. és a férj homlokáról a nehéz ráncok eloszlottak, a hátagos tekintet megszelidült, .. és a gyermek, az ifju, a férfi ellágyulva csókolta meg az édes anyai kezét, mely mindkét homlokról elszlatta, egyetlen simítással, egyetlen érintéssel, a hargagos borulatot.

Ki vidult mindkét arcz, mint futó zivatar után a vidék.

Hanem azért Zendi György epésen távozott. Ha ugy lelkébe látnánk, annak jönnék nyomára, hogy a büszke ember azért nem szereti a Tihamér látogatásait a vén bagolynál, mert a mellett, hogy fíját képviselőnek szándékozik megválasztatni, megakarja házasítani is.

Már menyasszony is volt nála kombinációban.

És ha ennyinek jönnék nyomára a György ur lelkében: akkor aztán a többit könnyű volna kitalálnunk, vagy legalább sejtениünk.

Bizony-bizony tornyosulnak a föllegek... .

(Folyt. köv.)

kendőkkel, a boló elem is mint értesült nyiben egy h nyáján odave

Megker

Alulirt közp urakat a ki jegyre tarta dányban, vis a következő sieur le com position uni Bosquet. Fi deményüket gyar királyi ményeket e ben a t. fentjelölt h jék, mert a mánybiztos Azon kiállit személyese vezni, e te tézni, a m főbiztosság fen magá esetre hat cziushó 27

A C

lési minis levelet in ban ujabl ottan gyé many gyá vés, fou Mintán e vény vad nem ütke csekélye a mag e — uya lése vag tárgyává kérés m sület te lálható, nek egy val ide tett lép teni szí jékozás nem a vidéket mennyi gozása tott, m külden

magya

idején

legyen

gyobb

vasutt

s mos

határo

vaslat

kedve

tek;

nak;

anya

paste

tot,

folyá

— n

anya

pek,

állot

a m

lan

zam

tosa

elét

min

tos

rün

ma

Gá

nés

bu

hi

—

Ke

ter

in

Ke

m

ga

kendőkkel, azonban megérkezésük már a romboló elem is kitombolta magát. A kár tetemes, s mint értesülünk emberélet is esett áldozatul, amennyiben egy háznál a szobába zárt gyermekek mindnyájan odavesztek.

Megkerestettünk a következő sorok közlésére: Alulírt központi bizottság felhívja mindazon kiállító urakat a kik a kiállításba szóló állandó belépti jegyre tartanak igényt, hogy arcképeket 2 példányban, visitkártya alakban f. évi áprilishó 10-ig a következő cím alatt küldjék be Párisba: A monsieur le commissaire royal de la Hongrie de l'exposition universelle de 1878. à Paris, 54. Avenue Bosquet. Figyelmeztetnek a t. kiállító urak küldeményüket kellően bérmentesíteni, miután a magyar királyi kormány bizottság bérmentesítetlen küldeményeket el nem fogad. Felkértenek saját érdekükben a t. kiállító urak, hogy az arcképeket a fentjelölt határidő alatt annyival is inkább beküldjék, mert a késedelem netalán hátrányaiért a kormánybizottság semmiféle felelősséget nem vállal el. Azon kiállító urak, kik a szabad bemenetet nem személyesen, hanem képviselőjük által kívánják élvezni, e tekintetben külön kérvényt hitelesek intézni, a m. kir. kormánybizottság útján, a francia főbizottsághoz, ki e tekintetben azon jogot tartotta fen magának, hogy ily kérelmek felett esetrel-estetre határozasson. Keld Budapest, 1878. márcziushó 27-én. Harkányi Frigyes, alelnök.

A Csalán értékesítése tárgyában a földmivelési miniszterium 3218. sz. alatt a következő körlevelet intézte a gazd. egyesülethez: „Németországban újabb időben sikerült kísérletek történtek az ottan gyenge korában kiváló tejelésre ható takarmány gyanánt becsült csalánnak kenderképen szővés, fonás céljából mivélése és feldolgozásával. Mintán e hazánkban is nagy mérvben elterjedt növény vadon nő, és nagyban termelése nehézségekbe nem ütköznék, a mivelési költségek pedig jóval csekélyebbek lehetnek, mint a kendernél, hol főleg a mag drágasága jelentékenyebb kiadásokat okoz — ugyanazért érdekel birna, ha a csalán mivélése vagy fonalnak feldolgozása nálunk is kísérlet tárgyává tétetnék, mire az egyesület figyelmét azon kérdés mellett hívom fel, hogy a mennyiben az egyesület területén a csalán nagyobb mennyiségben található, vagy termelésére kedvező viszonyok léteznek egy vagy más a tárgy iránt érdeklődő gazdával ide vágó kísérletek tételét kezdeményezni, s a tetti lépések illetőleg az eredményről engem értesíteni sziveskedjék. — Az e kérdésben kívánatos tájékozás céljából egyébiránt egyelőre szívesen venném az egyesület azon intézkedését is, hogy a vidéken esetleg vadon talált csalánból bizonyos mennyiségnek kender módjára áztatása és feldolgozása iránt intézkedjék, s az úgy nyersen száritott, mint a kidolgozott csalánból ide mutatványt küldeni sziveskedjék.“

A gabona kivittelt újabb veszély fenyegeti. A magyar vasutársulatok kieszközölték volt annak idején, hogy a gabnaszállítványokra, bármily magas legyen is különben az árkelet-pótlék, 5%-osnál nagyobb pótlék nem vehető ki. Ezt azonban a német vasutársulatok csak márczius 31-ig engedték meg, s most, midőn a magyar vasutagazgatók által a határozat érvényének meghosszabbítása hozatott javaslatba, a németek semmi áron nem hajlandók e kedvezményt megújítani, illetőleg meghosszabbítani.

A bor pasteurizálása felől tisztultak a nézetek; ugyanis azon tapasztalatra jöttek, hogy a bornak 60° melegítése csakugyan előidézi a fehérnye anyagok coagulását, de szembeütött az is, hogy a pasteurizált borok nélkülöztek azon kellemes zamatot, melyet a többször lehuzott, s így a levegő befolyásának többször kitett borok birtak; ilyformán — miután a bor legbecesebb része épen a zamatanyagok — nem csoda, hogy ha a pasteurizáló gépek, melyek vételére kezdetben még társulatok is állottak össze, lassan a lomtárakban rozsdásodnak; a mily lázas volt a fölkarolás, épen oly igazságtalan a mellőzés, és ha igaz is az, hogy a finom zamatdus borok érleléséhez jobb a lasubb, de biztosabb többszöri lehuzási módot a pasteurizálás elébe tenni, úgy az is bizonyos, hogy középszerű minőségű és fehérnyedus boroknál a romlás legbiztosabb mellőzése csak a pasteurizálás által érhető el.

A „Gazdasági Lapok“ 13-dik száma két sürrün nyomtatott íven a következő gazdag tartalommal jelent meg: Az állambirtokok bérletei. Peterdy Gábor. — A bia-bajnai urad. leírásának megjelelése alkalmából. II. Hajuos Gusztáv. — Amerikai német burgonyavetőgép. Thallmayer Viktor. Ábrával. — A hidegnek befolyása a vajkészítésre. Szentkirályi Ágost. — Czelészerű szőlőültetési mód. Dapsy László. — Kereskedelmi magvaink értékére K. M. — Selyemtermelésünk érdekében Belánszky Dezső. — Canna indica. Ábrával. — Kormányintézkedések. Vértetű. Két ábrával. Csalán értékesítése. — Szakegyletek működése. Békésmegyei, Temesmegyei, Tolnamegyei, gazd. egyletek. — Gazd. tanügy. Gazdasági előadá-

sok a műegyetemen. — Szakirodalom. Kertészeti füzetek. — Gazd. tudósítások. Esztergom. Stomfa. — Bel- és külföld. Közigazgatási bizottságok földmivelésügyi működése. Ausztráliai gazd. viszonyok. Amerikai gabnakereskedés. Gazdasági kiállítás Londonban 1879-ben. Állam által vásárolt ménék. Aradi borszki baromfi tenyészdeje. Első m. ált. biztosító társ. Keleti marhavész. Kisbirtokosok földhitelezése. Az angol marhavész-törvény. — Szerkesztői üzenetek. — Határnapok. — Vásárok. — Üzleti tudósítások. — Hirdetési rovat. — Melegen ajánljuk ezen, kitűnő szakérők támogatása mellett Möróc István és Máday Izidor által szerkesztett legnagyobb gazdasági közlönyt a gazdaközönség figyelmébe. Előfizethető fél évre 3 frttal, egész évre 6 frttal Budapest, a Köztelken.

Csarnok.

Óskeletalü temetési hagyományok.

(Művelődéstörténelmi tanulmány.)

Dongó Gy. Géza, tanártól. *)

III.

(Folyt. következik.)

Ugy látszik, hogy Görögországban a legrégebb idő óta az inhumáció szokása divatozott. A testnek, fentebb is bemutatott hitők szerint, teljes épességben kelle a tulvilági utra eljutnia, hogy ott az érteki örömek- vagy keserveknek osztatlan részese lehessen. A tulvilágon emlegetett csolnakázás, korbácsütések, a dühös Cerberus megbékéltetése, dinom-dánomok stb. stb. egytől-egyig a testies jelenlétet tételézik fel a temetésben. Később alkalmazkodást tételézik fel a temetésben. Később mégis, talán egészségügyi, vagy éppen politikai okokból (melyek a tulajdon jogot kizárták, a sir pedig az egyén tulajdona) vagy pedig a görög filozofok elméletei folytán (Thales, Anaximenes, Anaximander) általánosan elterjedt a megégetés divata, melyet Herkules hozott volna be Görögországba.

Az egyiptomiaknál általánosan üzött bebalzmozás nem vala náluk ismeretes; azonban az a szokás, hogy a holttest megmosatás után olajjal megkenetett, kétségkívül az épenmaradást célozta (mint a fizikai erő hatványozódását az élő testnél.) A gyász színe a fehér volt, de csak Athénben, mert Lacedemonban sötétvörös színű ruhába öltöztették, kivált a férihalottakat.

A halott-szobába vízzel töltött edények voltak, hogy a holtat megérintett élők a reájok tapadt szennyet lemoshassák. Homér sirató nőket is emleget, kik bérért jajveszékelték a halott felett. Különösnek tűnhetik fel talán, de volt ráció benne, hogy a halálra vált fogai közzé egy kis görögpenzt is tettek; azért, t. i. hogy a vén és morgorva Cháron révészi munkájában ne fáradjon ingyen. Éppen így Cerberus kitűnő étvágyára lehettek tekintettel, midőn a koporsóba egy jó darab harapni valót is tettek. Halottjaikat meg azért öltöztették fel, hogy ne fázzanak, s hogy ne lássa őket meztelenek Cerberus.

A temetés idejére vonatkozólag bajos dolog egészen tisztába jöni. Homérnál ez olvasható: „Kilenc napot sirva töltünk a házban, a tizediken mágiyát gyújtunk és gyászlakomát (halotti tor) tartunk“.

A megégetés korszakában, éppen úgy mint őseinknél, a máglyára raktak mindent, mi a holtak életében kedves vala, még fegyverzetét is. A máglya körül csoportosuló rokonok fájdalmas orációkban kérték a Zephireket, hogy sietessék az égő test elhamvadását; s midőn az égési folyamat már végefelé járt, bort öntöttek a zsarátnokra, hogy a holttest csontjainak apró darabkáit, mint drága ereklyéket, az ugynevezett urnákban megőrizzék a szomorodott család kegyeletes emlékeül.

Ezt a cerimóniát előkelő halottjaiknál mindig napfelkölte előtt végezték az athéneiek. Gyászruhájok a fehér ruha volt, melyet magukon rongyokra tépdestek; hogy azonban ez általi meztelenségüket mégis leplezzék durva posztóból készült köntösöket öltének magukra, s egyuttal kopaszra nyírt tarkójukat hamuval hinték be.

Igen szép, s a hazafias érdemek méltánylásának ünnepélyes gyakorlata volt a halálozási évfordulónak dicsbeszédekkel való megszentelése. Ilyenkor a sirhalmokat mirtuszok s különösen lilomokkal is felékesítették.

Mondják, hogy a koporsókba oly sajátos mesterséggel készült méceseket is tettek, melyek több századon keresztül szünetlenül égtek.

Egyszóval a temetkezés a leggyöngédebb figyelemmel ment végbe, s a tisztelettelnek ez utolsó és szívmelő ténykedését még az ellenségtől sem vonták meg.

Eltemetetlenül csak az öngyilkosok hagyatnak (A hősök tiszteletéről I. Buckle, i. m. i. h.)

* * *

A római temetés lényegben a göröggel egyező. A sirirat főbbnyire e négy betűvel végződött: S. (sit) T. (tibi) T. (terra) L. (levis) azaz: „Legyen neked a föld könnyű.“ Temető helyeik leginkább az utak mellett s a barlangi lakosztályok szomszédságában voltak, melyekből már a 17. században többet felfedeztek, de érdemlegesen csak e század első negyedének végén vizsgálták meg eredményesen a szaktudósok. Az inhumáció korszakából való katabombák boltozatai, a falak s oszlopok festményekkel borítvák, melyek legtöbbnyire az élet küzdelmeit és veszélyeit, vagy a lelkeknek halál utáni állapotát ábrázolják; (pl. hogy a szárnyas daemónok kalapáccsal ütnek egy a földön hentergő férfi alakot) Találtak e sírokban, (még pedig a tisztán heturiai korbellekben) zománczott amuletek is az egyiptiek nagy hasonlatosságára.

A megégetés korából napfényre került urnákon föl van írva az elhunyt neve és életkora. Néha az urnák kíséretében oly edények is találtnak, melyek hihetőleg a halotti torban szerepeltek.

A feliratok között egyetlen egy betű sincsen, mely fájdalmat, vagy buskomoly elválást fejezne ki. Varro leírja Porsenna Clusium melletti sírját, mely kicsinyben az egyipti előkelőségekéhez hasonlít, azért közlését el mellőzzük.

A temetők színhelye koronként az uralkodók belátásához képest, változott. Minthogy Athénben a halottakat tisztátalan lényeknek nézték, a temetőhelyek közönségesen a városon kívül feküdtek az országutak közvetlen szomszédságában. A hősöket pedig többnyire hegyekre temették. Lykurg azonban megengedte a városokban s a templomok körül temetkezni, s Thebában bevénlást első gondja volt temetőhelyről gondoskodni. Így jöttek a holtuk után dicsőített hősök az emberek bizalmas közelébe, s ebből fejlődhetett ki a házi istenek (Penates, Lares) tisztelete.

(Folyt. köv.)

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos:

BORÚTH ELEMER.

LUHI
„MARGIT“
forrás
legtisztább szik-éleges ásv. víz.

Hazánk ezen vegyi összetételénél fogva nevezetes gyógyvizét a légzési-, emésztési- és húgyszervek idült hurutos bántalmainál, torok-, gége-, légcső és hörgőbetegségekben kiváló sikerrel használják: Dr. Korányi Frigyes, dr. Kovács Sebestény Endre, dr. Gebhardt Lajos, dr. Navarati Imre, dr. Poór Imre, dr. Kétly Károly, dr. Barbás József, egyetemi tanár és közokmányi főorvos urak. — Ezen tekintélyek nyilatkozatai szerint a Margit forrás nemcsak méltó versenytársa a Seltersi, Gleichbergi, Gieshübli, Radeini, Emsi, Vichyi, s hason összetételű vizeknek, hanem gyógyhatásban azokat több tekintetben felül is mulja.

A Margit forrás gyógyhatását igazoló orvosi bizonylatok kívánatra bárkinek készséggel megküldetnek.

Szétküldési fő-telep:
Dr. Karlovsky utódánál.
Luhi forrás, Munkács mellett.

Meghívás

1878-ik évi áprilho 25-én délelotti 10 óra-
kor Töke-Terebesen a nagyvendéglő termében
tartandó társulati

közgyűlésre.

Ezen közgyűlés tárgyát az új kataszteri
munkálat elleni tömeges felszólamlás képezvén,
felkéretnek az érdekeltek minél számosabb meg-
jelenésre.

Kácsánd, 1878. márczius 17-én.

Nyomárkay Hugó,

Felső-Bodrog vízszabályozó társulati igazgató.

3-3

Ügyvédi iroda áthelyezés.

Alulírott ügyfelei s a t. cz. közönség tudomására hozza: miszerint **Ügyvédi irodáját**

f. hó 24., vagyis Sz. György naptól kezdve

**Nyomárkay Józsefné asszonyság pataki utcai 159. sz. a.
házába helyezte át.**

Ifj. FARKAS LAJOS,
köz- és váltó-ügyvéd.

Dr. WALDMAN ADOLF,

orvos-sebész tudor, szemész és nőgyógyász

jelenti Sátoralja-Ujhely és vidéke t. közönségének: miszerint mint gyakorló orvos
állandóul a városban telepedett meg.

Lakása: a piacon özvegy Szentgyörgyi Lajosné,
f. hó 24-étől azonban

Dr. Horváth Endre főutczai házában

az emeleten.

Értesítés.

Hogy a t. cz. közönség és orvos uraknak a megromlott ásványvizekre vo-
natkozó sokszoros és gyakorta méltányos panaszait, t. i. hogy régi töltelések frisek
helyett és mesterségen készültek természetes ásványvizek helyett szolgáltatnak ki, meg-
előzzem; továbbá a t. közönség arról biztosítva legyen, miszerint üzletemből csak is

friss és természetes ásványvizek

szolgáltatnak ki, úgy intézkedtem, hogy a hivatalosan elrendelt vizsgálatokon kívül
ásványvizraktáram **Sebeők Antal, városi főorvos** külön ellenőrzése
alá legyen helyezve, kinek mind a szállító bárczák folytonos betekintés, mind rak-
táram a kellő felügyelet végett mindig nyitva állanak, hogy így az üzletemben elő-
forduló ásványvizek

valóisága és friss volta

felől a t. cz. közönségnek teljes biztosíték nyujtassék. Az orvos urak és a t. cz.
közönség osztatlan bizalmát szerencsés lévén birni, ásványvizeim és forrásterményeim
gyors kelendőségnek örvendenek s így azon kedvező helyzetben vagyok, hogy tisztelt
vevőimnek mindenkor a legfrissebb töltéssel szolgálhatok.

Végül kérem a t. cz. közönséget, miszerint engem becses rendelményeivel
megtisztelni, s czégemet, ahol alkalom nyílik ajánlani kegyeskedjék, miáltal azon sze-
rencsés helyzetbe jutok, üzletem jó hírnevét mindinkább gyarapíthatni, fáradhatatlan
igyekezetem lévén a közkiváncsolomnak minden tekintetben megfelelni.

Sátoralja-Ujhely, áprilho 1878.

Kiváló tisztelettel

Kaufmann Lajos,

természetes bel- és külföldi ásványviz- és forrás-
termények kereskedés Sátoralja-Ujhelyben.

Cséplőgép eladás.

A m. szépesi püspöki ó-liszka uradalomba egy jó minőségű Schuttevorth-féle

4 LÓEREJŰ CSÉPLŐGÉP

járgámayal együtt, továbbá Abaujmegyében a h-petri uradalomban egy

6 lóerejű cséplőgép

szabadkézből bármikor eladandó.

3-6

Mindenféle

friss ásványviz

már megérkezett

REICHARD

TESTVÉREK

kereskedésükbe.

1-2